

ספר בת עין

דרוש לחג הסוכות

או יבואר ולקחתם לכם ביום הראשון ונג'ו. ואיתא בגמרא (תנחומא אמור פכ"ב) וכי ראשון הוא ונהלא ט"ו הוא, אלא ראשון לחשבון עונות. ונראה לומר על דרך זה, דהנה בשמתעורר חסד עליון יתברך שמו, אז החסד בעצמו מלמד זכות על כנסת

"ולקחתם לכם ביום הראשון ונג'ו." (ויקרא כג:מ)

"You shall take them on the first day..." (Varikra 23:40)

The *pasuk* instructs us to fulfill the mitzvah of taking the four species – the Etrog, lulav, hadasim, and aravot on the first day of Sukkot, which occurs on the fifteenth day of Tishrei.

The significance of the first day of Sukkot

ואיתא בגמרא (תנחומא אמור פכ"ב) וכי ראשון הוא ונהלא ט"ו הוא,

The following question **is found in the Gemara (Tanchuma, Parashat Emor 82:2)**: Why is Sukkot referred to as "the first day?" **Is it really the first day** of the month of Tishrei? **It is** in actuality **the fifteenth** day of Tishrei? The Torah could have said to fulfill the mitzvah of taking the *arbah minim* on the fifteenth day of Tishrei, which would be consistent with the

Torah's style of describing the mitzvot of the other holidays in which the date of the holiday is mentioned. Why, then, does the Torah refer to it as on "the first day?"

אלא ראשון לחשבון עונות.

Rather, the Gemara answers that **it** (the first day of Sukkot) **is the first day for the calculation of sin**. During the days between Yom Kippur and Sukkot, one is not held accountable for his sins. The "new year" for calculating one's culpability for sins begins on the first day of Sukkot.

Why are we not held accountable for our sins until the holiday of Sukkot?

ונראה לומר על דרך זה, דהנה בשמתעורר חסד עליון יתברך שמו, אז החסד בעצמו מלמד זכות על כנסת ישראל,

פִּרְנָסָה בְּרִינּוֹחַ וְלֹא יִהְיוּ מְחוּסְרֵי פִּרְנָסָה
כְּמוֹ עֵתָהּ, בְּנוֹדָאֵי הִיא לָהֶם פְּנָאֵי יוֹתֵר
לְעִשּׂוֹת רְצוֹנִי, וְאֵלּוּ לֹא הִיא לָהֶם בְּחִינַת
הַסִּתְרָה כְּזוֹ וְהִיוּ יְכוּלִים לְהַסְתַּבֵּל בִּיקְרָא
דְּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנוֹדָאֵי הִיוּ מְשִׁתַּקְקִים
וְנִכְסְפָה וְגַם כְּלָתָה נַפְשָׁם לֵה' עַד כְּלוֹת
הַנֶּפֶשׁ מִמֶּנָּה.

יִשְׂרָאֵל, וְמָה הוּא הִלְמִיד זְכוּת - שְׁנוּשָׂא
עֵוֹן, הֵינּוּ שְׁשָׁם א"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד
עֲלִיּוֹן בְּכִיכּוֹל, נוֹשָׂא עֲוֹנוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל
לְעִצְמוֹ, הֵינּוּ בְּכִיכּוֹל אֲנִי חַיִּיב בְּדָבָר זֶה
שְׁכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים עֲוֹנוֹת חֶסֶד וְשְׁלוֹם,
שְׂאֵלּוּ לֹא הִיא לָהֶם צְרוּת הִלְלוּ בְּנוֹדָאֵי
הִיוּ עוֹשִׂים רְצוֹנִי בְּאַמְתָּה, וְאֵלּוּ הִיא לָהֶם

א. תיקו"ז קכג, א: מסטרא דכתר אתקריאו תלת ספירן אהי"ה אשר אהי"ה, חסד א"ל, גבורה אלהי"ם, עמודא דאמצעיתא יהו"ה.

ב. על פי הכתוב (מיכה ז, יח) 'מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע לשארית נחלתו'.

ג. וראה עוד בקדושת לוי לראש השנה ד"ה בגמרא ורב, מה שפירש נושא עון כעין דברי רבינו:

We may suggest according to this approach that when the heavenly, Divine kindness is stirred, the attribute of kindness itself defends K'nesset Yisrael, the Jewish people.

ומה הוא הלימוד זכות - שְׁנוּשָׂא עֵוֹן.

What is the "defense" or justification?" That Hashem bears our sins.

Hashem takes responsibility for the sins of the Jewish people in three ways:

הֵינּוּ שְׁשָׁם א"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד עֲלִיּוֹן
בְּכִיכּוֹל, נוֹשָׂא עֲוֹנוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְעִצְמוֹ,

This means that Hashem's name א-ל, which represents Divine kindness, so to speak, independently bears the sins of the Jewish people. This is in accordance with the *pasuk* (Micha 7:18) that describes Hashem's thirteen attributes of mercy. Of those thirteen attributes, the first is *מי א-ל כמוך* (G-d, who is like you?).

הֵינּוּ בְּכִיכּוֹל אֲנִי חַיִּיב בְּדָבָר זֶה שְׁכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל
עוֹשִׂים עֲוֹנוֹת חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שְׂאֵלּוּ לֹא הִיא לָהֶם
צְרוּת הִלְלוּ בְּנוֹדָאֵי הִיוּ עוֹשִׂים רְצוֹנִי בְּאַמְתָּה,

Hashem declares, **so to speak, "I am responsible for the sins of the Jewish people, for if not for their troubles they would certainly fulfill my will with sincerity."**

וְאֵלּוּ הִיא לָהֶם פִּרְנָסָה בְּרִינּוֹחַ וְלֹא יִהְיוּ מְחוּסְרֵי
פִּרְנָסָה כְּמוֹ עֵתָהּ, בְּנוֹדָאֵי הִיא לָהֶם פְּנָאֵי יוֹתֵר
לְעִשּׂוֹת רְצוֹנִי,

Hashem continues **"If they would have abundant income and not be in need as they are currently, they would certainly be more available to fulfill my will."**

וְאֵלּוּ לֹא הִיא לָהֶם בְּחִינַת הַסִּתְרָה כְּזוֹ וְהִיוּ
יְכוּלִים לְהַסְתַּבֵּל בִּיקְרָא דְּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּנוֹדָאֵי הִיוּ מְשִׁתַּקְקִים וְנִכְסְפָה וְגַם כְּלָתָה
נַפְשָׁם לֵה' עַד כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ מִמֶּנָּה.

Hashem concludes in one last defense of the people: **"If they did**

וְהִנֵּה עֲתָה בָּחַג הַסּוּכּוֹת מִתְעוֹרֵר הַחֶסֶד
עָלֶיךָ כְּמוֹ דְּאִיתָא בְּכַתְבֵּים (פרי עץ חיים שער חג הסוכות פ"א) וְשֵׁם א"ל
שֶׁהוּא חֶסֶד עָלֶיךָ כְּבִיכּוֹל הוּא נוֹשֵׂא עוֹן
לְעַצְמוֹ. וְזֶהוּ 'וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם
הָרִאשׁוֹן', וּפְרִיָהּ הַגִּמְזָא לָמָּה נִקְרָא

כי ענין השם יתברך ברוב חסדו דרכו להטיב, כשבא לפני כסא הכבוד חס ושלום עונותיהן של ישראל, הוא מלמד זכות על ישראל עם קדושו. ובשני בחינות, הבחינה האחת, שאומר הם אינם חייבים על עונותיהן כלל וכלל, כי בידי הכח והגבורה, ובידי למנוע אותם מלעשות שום דבר נגד רצוני, ואני כביכול בעצמי גורם לעונותיהן, כהא דכתיב (מיכה ד, ו) 'ואשר הרעותי', ונמצא לפי זה מגדיל העונות והם עולים למעלה. וזה חד אמר נושא כו', הרמז שנושא העון למעלה לעצמו, שנאמר (שם ז, יח) 'נושא עון'. ויש עוד בחינה שהקב"ה מלמד זכות על ישראל על עונותיהם, דהיינו שאומר מחמת שהם למטה ואינם רואין את כבודי על ידי זה הם חוטאים, כי אלו היו רואין למעלה את כבודי לא היו חוטאים כלל. וזהו 'יכבש עונותינו' למטה, מחמת שהם למטה הם חוטאים, והזכיות הם גוברים על ישראל.

ד. בפרי עץ חיים שם: ביום א' דסוכות, יכין שנכנס חסד, נקרא יומא דכולהו, שהוא הוי"ה דידיון, בניקוד סגו"ל כל אות, ועיקרו בחדסד, לפי שהוא יומא דכולהו יומין, ועיקר חג זה להביא שבע בעולם, וכן תמצא שם זה בניקוד גימ' שב"ע, עוד תדע, שזה החסד שנכנס במקיף זה, הוא שם א"ל בניקוד צירי.

not experience the concealment of Hashem's providence such as this, they would be able to gaze at the glory of Hakadosh Baruch Hu and would certainly desire and yearn for Hashem until their souls are consumed. If the Jewish people would keenly sense Hashem and be aware of Hashem's involvement in our lives, they would not sin. Hashem, therefore, takes the responsibility for their transgressions since Hashem hides His presence. (See Sefer Kedushat Levi, Derasha for Rosh Hashana)

During Sukkot the Divine kindness is stirred and Hashem accepts responsibility for our sins

וְהִנֵּה עֲתָה בָּחַג הַסּוּכּוֹת מִתְעוֹרֵר הַחֶסֶד עָלֶיךָ
יְתִבְרָךְ כְּמוֹ דְּאִיתָא בְּכַתְבֵּים (פרי עץ חיים שער
חג הסוכות פ"א) וְשֵׁם א"ל שֶׁהוּא חֶסֶד עָלֶיךָ
כְּבִיכּוֹל הוּא נוֹשֵׂא עוֹן לְעַצְמוֹ.

Now, on the holiday of Sukkot the Divine kindness is stirred, as is mentioned in the Kabbalistic writings of the Arizal's student, Rav Chaim Vital (Pri Eitz Chaim, Sha'ar Chag HaSukkot 1). There, it is explained that **the name א-ל, which represents the Divine kindness, so to speak, bears the sins of Israel on its own.**

וְזֶהוּ 'וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן',

This is the meaning of the pasuk "you shall take for yourself on the first day...":

נושא עונות כנסת ישראל לעצמו כביכול, וזהו מרומז בתירוץ הגמרא שלכך נקרא ראשון לחשבון עונות מחמת שבזה היום נחשב תיבת עונת לשם א"ל יתברך, היינו ששם א"ל נושא עון לעצמו כביכול.

ראשון והלא ט"ו הוא, ומתוך הגמרא שלכך נקרא יום ראשון, שמרמז שבזה היום הבורא עולמים ברוך הוא כביכול נושא עון לעצמו על ידי שם א"ל שהוא חסד עליון, וזהו מרומז בתיבת ראשון גימטריא א"ל עונות, היינו ששם א"ל

ופריך הגמרא למה נקרא ראשון והלא ט"ו הוא,

The Gemara asked why it is called the first day when it is in fact the fifteenth day of the month of Tishrei.

ומתוך הגמרא שלכך נקרא יום ראשון, שמרמז שבזה היום הבורא עולמים ברוך הוא כביכול נושא עון לעצמו על ידי שם א"ל שהוא חסד עליון.

The Gemara answered that it is called the first day since this expression alludes to the idea that on this day of Sukkot (the 15th of Tishrei) the Creator of all worlds independently bears the sins of Israel through the name ל-א, which represents Divine kindness.

וזהו מרומז בתיבת ראשון גימטריא א"ל עונות,

This is alluded to in the word ראשון (first), which is the gematriya of the

words (G-d who bears sins).

היינו ששם א"ל נושא עונות כנסת ישראל לעצמו כביכול,

This refers to the idea that the name ל-א bears the sins of K'neset Yisrael, so to speak.

וזהו מרומז בתירוץ הגמרא שלכך נקרא ראשון לחשבון עונות מחמת שבזה היום נחשב תיבת עונת לשם א"ל יתברך, היינו ששם א"ל נושא עון לעצמו כביכול.

This is hinted to in the Gemara's answer that the 15th of Tishrei, which is the first day of Sukkot, is referred to as the "first day" of the calculation of sin since on this day the word "sins" (עונות) is for ל-א. This means that the name ל-א bears the sins for itself, so to speak. This represents how Hashem accepts liability for the misdeeds of the Jewish people.

Summary: The Bat Ayin explains an enigmatic statement of Chazal, which suggests the idea that Hashem withdraws accountability for sin from the Jewish people in the days that follow Yom Kippur, culminating with Sukkot. Why should the Jewish people merit to be free from sin during this time?

In the days that follow Yom Kippur and particularly on the first day of Sukkot, Hashem's kindness is expressed and Hashem takes

responsibility for the transgressions of the Jewish people in three ways. First, Hashem declares that their failure to keep all of the mitzvot can be attributed to the abundance of troubles and sources of distress in life. Due to the strain of enduring such difficulty, the Jewish people is unable to dedicate proper attention and energy to fulfilling the mitzvot. Second, Hashem claims that their failure to keep the mitzvot is a result of the tremendous strain involved in earning one's livelihood. This financial burden certainly takes away one's focus and strength that would otherwise be used for the fulfillment of mitzvot. Lastly, the "hester panim" (concealment of Hashem's presence) makes the fulfillment of the mitzvot difficult. When one feels abandoned because he does not perceive Hashem's involvement in his life or feels great difficulty connecting to Hashem because he doesn't perceive Hashem's presence in his life, it is nearly impossible to earnestly fulfill the mitzvot. In each of these three ways Hashem defends the Jewish people and declares that they cannot be held accountable for their misdeeds.

On the first day of Sukkot, which is associated with Hashem's name ל-א, the Divine Kindness is prevalent and Hashem defends the Jewish people in the manner described above. This is alluded to in the word ראשון (the first), which is used by the Torah to describe the holiday of Sukkot, and is the gematriya of ל-א עונות (G-d who bears sin). This means that on the first day of Sukkot, Hashem removes the burden and liability of sin from us.